



Inrikesministeriet

Helsingfors, 11.11.2016

Ärende: Svenska Finlands folktings utlåtande om utkast till regeringens proposition med förslag till om ordnande av räddningsväsendet

Hänvisning: Begäran om utlåtande 1.9.2016, SM1620747

UTLÅTANDE

Inrikesministeriet har inte bett om utlåtande av Svenska Finlands folkting i ärendet som berör förslag till lag om ordnande av räddningsväsendet, vilket Folktinget ifrågasätter. Folktinget anser att reformen av organiseringen av räddningsväsendet är av stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningens språkliga rättigheter, varför Folktinget enligt lagen om Svenska Finlands folkting bör höras i ärendet. Folktinget ger därför in utlåtande i ärendet på eget initiativ.

Den språkliga servicen inom räddningsväsendet

Det finns ett flertal problem inom räddningsväsendet vad gäller den språkliga servicen. Medborgarna upplever den bristande svenskspråkiga servicen i form av otillräckliga språkkunskaper inom tvåspråkiga nödcentraler, svaga språkkunskaper hos räddningspersonalen samt nödmeddelanden riktade till allmänheten vars svenska översättning är oförståelig.

Vad Folktinget erfar är en av grundorsakerna till den svaga servicen inom räddningsväsendet brist på svenskspråkig utbildning inom flera av räddningsväsendets viktiga yrkesgrupper. Detta medför att personer med kunskaper i svenska inte i tillräcklig utsträckning intresserar sig för utbildning inom räddningsväsendet. Bristen på utbildning har lett till att räddningsväsendets personal också inom landets mera svenskspråkiga regioner allt mer blivit enspråkigt finsk.

Folktinget understryker att denna strukturella problematik inte kan förbises i lagberedningsarbetet. Med tanke på den ojämlika situationen som råder mellan den svensk- och finskspråkiga befolkningen är det absolut nödvändigt att inom lagberedningen genomgående beakta behovet av tvåspråkig service och aktivt sträva efter att hitta lösningar som tryggar behovet.



Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Utkastet till regeringens proposition

Enligt utkastet skulle lagen inte ha några verkliga kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna. Enbart en bedömning av hur förslaget förhåller sig förverkligandet av de språkliga rättigheterna och rätten till god förvaltning är aktuell. Man slår fast att eftersom det finns egen lagstiftning om de språkliga rättigheterna och förverkligandet av dem (liksom också om de förvaltningsrättsliga rättigheterna), vilka också ska iakttas vid tillämpningen av den föreslagna lagen, föreligger det inget särskilt skäl att föreskriva om dem i lagen om ordnande av räddningsväsendet.

Folktingets kommentarer

Folktinget anser att ordalydelsen gällande de grundläggande rättigheterna är missvisande. Folktinget understryker att de språkliga rättigheterna utgör grundläggande rättigheter och att tillgodoseendet av dem är av särskild betydelse inom räddningsväsendet då det gäller frågor om akut nöd, liv och hälsa. Ordalydelsen ger inte sken av att de språkliga rättigheterna inom lagberedningen skulle ha tillmätts den stora betydelse de har för den svenskspråkiga befolkningen.

Folktinget kan inte godta konstaterandet att förslaget inte skulle ha några verkliga kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna. Genom lagen skapas den struktur, organiseringen av räddningsväsendet, genom vilken man tryggar ett stort antal grundläggande fri- och rättigheter. Förslaget har därmed betydande kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna.

Lagförslagets kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna blir särskilt tydliga när saken granskas ur den språkliga minoritetens perspektiv. Såsom ovan redogjorts för råder det sedan en längre tid allvarliga brister inom den språkliga servicen inom räddningsväsendet. Bristerna har inte och kommer inte att avhjälpas av språklagens bestämmelser om myndigheters skyldigheter att ge service på svenska. Bristerna beror på strukturella problem, varför det också är nödvändigt att avhjälpa dem inom ramen för den föreslagna lagen.

2 § Organiseringsansvar inom räddningsväsendet

Utkastet till regeringens proposition

Enligt förslaget till bestämmelse har landskapen Birkaland, Egentliga Finland, Norra Savolax, Norra Österbotten, och Nyland organiseringsansvaret för räddningsväsendet. De landskapen ordnar räddningsväsendet inom de



samarbetsområden som avses i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården (xx/201x).

Folktingets kommentarer

Koncentreringen av anordnaransvaret inom räddningsväsendet till de fem landskapen innebär en betydande omorganisering av förvaltningen. Då man genomför dylika omorganiseringar av förvaltningen bör man göra en bedömning av konsekvenserna för de språkliga rättigheterna. Någon språkkonsekvensbedömning har inte gjorts i förevarande fall, vilket försvårar bedömning av följderna för de språkliga rättigheterna.

Med tanke på räddningstjänsterna och den språkliga servicen anser Folktinget att det är mer ändamålsenligt att räddningsväsendet organiseras i 18 räddningsverk på landskapsnivå framom att tjänsterna organiseras så att fem landskap sköter hela uppgiften. Organiseringen av räddningsväsendet i 18 räddningsverk på landskapsnivå möjliggör i större utsträckning beaktande av den språkliga minoritetens behov samt garanter ett större politiskt inflytande för den språkliga minoriteten i organiseringen av räddningstjänsterna.

Inom räddningsväsendet finns diger kompetens när det gäller förvaltningsövergripande samarbete inom beredskap för störningar och undantagsförhållanden, beredskapsplanering och övning. Denna kompetens bör kunna utnyttjas tillräckligt i kommunernas beredskap också efter landskapsreformen. För att räddningsväsendet ska ha faktiska möjligheter att stödja och samordna beredskapen både inom landskapets gemensamma beredskap och i kommunerna, bör räddningsväsendet vara stationerat i landskapet så att en tillräcklig sektorkompetens finns på den nivå där tjänsterna organiseras.

Folktinget understryker att omorganiseringen av räddningsväsendets förvaltning utgör det som i 122 § 1 mom. i grundlagen avses med förvaltningens organisering, som förutsätter strävan efter en indelning i förenliga områden så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder. Riksdagens grundlagsutskott har i sin tolkningspraxis med tydlighet framfört att om en administrativt fungerande områdesindelning kan definieras på flera alternativa sätt, förutsätter skyldigheten att tillgodose de grundläggande rättigheterna att man väljer det alternativ som bäst tillgodoser de grundläggande språkliga rättigheterna.

7 § Nationella mål för ordnandet av räddningsväsendet

Utkastet till regeringens proposition



FOLKTINGET
SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Enligt förslaget fastställer statsrådet vart fjärde år nationella strategiska mål och vid behov separat strategiska mål för de landskap som har anordnaransvar. I bestämmelsens 2 mom. listas det som bör fastställas.

Folktingets kommentarer

Med beaktande av bristerna i den språkliga servicen inom räddningsväsendet är det enligt Folktinget absolut nödvändigt att till listan över det som ska fastställas foga en ny punkt om skyldighet att fastställa hur de språkliga rättigheterna ska tillgodoses inom tvåspråkiga samarbetsområden eller landskap.

Svenska Finlands folkting

Markus Österlund
Folktingssekreterare

Mats Brandt
Ordförande i förvaltningsutskottet

Erik Munsterhjelm
Sakkunnig i förvaltningsärenden